

І. В. Голубовська // Пріоритети розвитку початкової освіти в контексті становлення Нової української школи: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (24 березня 2021 року) / за заг. ред. Т.І. Шанкова – Житомир: ФО-П «Н.М.Левковець», 2021. – С. 19 – 23.

І. В. Голубовська,
кандидат філологічних наук, доцент, доцент
кафедри початкової освіти та культури фахової мови
(Житомирський державний університет
імені Івана Франка)

Світ сучасної дитини в повісті "Джуді Муді"

Меган МакДоналд

Читання текстів кращих зарубіжних літераторів формує естетичні смаки учнів початкових класів, розширює їх уявлення про наш світ та народи, які в ньому живуть, про їх історію, культуру, традиції, звичаї, виховує в дітях толерантне ставлення до представників інших націй. Крім того, у процесі вивчення набутку зарубіжних письменників на уроках літературного читання школярі долучаються до соціального, етичного й художнього досвіду людства; учні мають змогу збагатити свій словниковий запас, поліпшити мовленнєвий розвиток та поглибити рівень літературної компетентності.

Чинний підручник "Українська мова та читання" Олександри Савченко для учнів 3 класу НУШ пропонує такі твори зарубіжних письменників: "Шарлотта отримує ... 13 балів" Марії Манеру [5, с. 14], "Дорога, що нікуди не веде" Джанні Родарі [5, с. 104], "Розмова з фортепіано" Дороти Кельнер

[4, с. 154], "Кошеня пропало" Марка Вітлера [5, с. 141]. Предметом аналізу нашої статті є книжка американської письменниці Меган МакДоналд "Джуді Муді", уривок з якої пропонується сучасним третьокласникам.

Літераторка відома дотепними історіями про пригоди маленької дівчинки Джуді Муді, допитливої школярки й невтомної дослідниці. Збірка повістей "Джуді Муді" вийшла друком 2000 року. Героїня книжки має промовисте ім'я Judy Moody, дослівний переклад якого увиразнює специфіку характеру дівчинки: англійське слово "mood" означає – настрій, самопочуття, налаштованість. Джуді має колекцію олівців, які "...розмальовані скаженими мордочками. "Буркотливі олівці – для абсолютно різних настроїв" [3, с. 23].

З позиції дорослої людини, Джуді Муді – дещо ексцентрична дівчинка, примхлива, непередбачувана; її прізвисько зовсім не випадкове, бо настрої справді змінюється з космічною швидкістю, і Джуді подеколи сама не дуже розуміє, чого хоче. Недаремно Світлана Борщ назвала книжку МакДоналд "енциклопедією дитячих настроїв" [2]. Та з точки зору дитини, дівчинка – найзвичайнісінька, і такими є всі діти. Маленька людина не перебуває в статичності, бо постійно росте, змінюється й розвивається, невпинно розкриваючи в безмежному світі щось нове. Безумовно, у своїх творах Меган МакДоналд виявила глибоке розуміння дитячого світобачення, і час від часу в читача виникає ілюзія того, що це не авторка, а сама Джуді розповідає про своє життя.

Підручник Олександри Савченко "Українська мова та читання" у розділі "Здрастуй, рідна школо і мій третій клас!" подає скорочений фрагмент першої повісті із серії про Джуді – "Джуді знайомиться з новим учителем" [5, с. 11–14] (в оригінальному творі це окрема історія під інтригуючою назвою "Гррррр" [3, с. 17–27]; переклад з англійської мови Наталії Ясіновської). У фрагменті повісті йдеться про перший день навчання цієї дівчинки у 3-Т класі.

В аналізованому тексті міститься цікава інформація для українських школярів, бо в початкових класах деяких зарубіжних країн кожен навчальний

рік дітей навчає інший учитель і в новому приміщенні [5, с.11] (зазначимо, що в самій повісті йдеться винятково про нове приміщення, а з педагогом паном Тоддом Джуді вже добре знайома). Також підручник повідомляє читачам про те, що про пригоди веселої Джуді Муді вийшло понад два десятки книжок, і чимало з них уже перекладено українською.

У першому розділі книжки "Поганий настрій" ми дізнаємося про те, що Джуді розчарована закінченням літніх канікул і необхідністю дотримуватися етикетних правил (одяг, зачіска тощо). Тож третьокласниця йде до школи у вельми екзотичному вбранні: у тигряче-смугастих піжамних штанах і футболці з власноруч створеним написом "Я з'їла акулу". До речі, напис не випадковий, бо Джуді, з одного боку, ностальгує за швидкоплинним літом, а з іншого – бідкається, бо влітку з нею не сталося нічого цікавого. І батькова заява про те, що після невдалої риболовлі вони з'їли куплену акулу (а дочка про цей дивовижний факт навіть не здогадувалася) надзвичайно вражає Джуді, і вона хоче поділитися цим фактом з усім світом.

На жаль, згаданий момент відсутній у тому уривку, який пропонується українським учням, бо читачі книжки вже уявили неймовірний "туалет" героїні (до речі, абсолютно неможливий у вітчизняних закладах освіти, та ще й першого вересня!), а от діти, які тільки починають своє знайомство із Джуді, позбавлені можливості вповні оцінити оригінальність і незалежність героїні. Вітаючись, школярка називає вчителя "пан Код", а не "пан Тодд", і вже навіть цей не дуже гречний каламбур демонструє нам, що заявлений кепський настрій героїні, можливо, насправді й не такий кепський, бо в неї є сили на дотепи.

Важливо, що містер Тодд аж ніяк не реагує ані на вигляд учениці, ані на її поведінку (для нас дещо ексцентричну, зважаючи на менталітет і традиції).

Для перевірки знань учитель написав на дошці словосполучення "Велетенська сирна піца" і запропонував дітям знайти п'ять "захованих" слів. Джуді, швидко впоравшись із завданням, відразу виявила свій характер,

назвавши п'ять слів "Ні". Мудрий учитель, поглянувши на її "буркотливий" олівець, справедливо припустив, що дівчинка сьогодні не в доброму гуморі. Викликавши до дошки норовливу школярку, наставник визнав п'ять її "Ні" за одне слово й попросив ученицю дописати ще чотири.

Цікаво, що непоступлива Джуді так і не назвала вигадані нею раніше слова *лікар, лицар, вата*; натомість дівчинка самостійно обрала слова *лис і тінь*, а після спілкування з однокласниками додала ще лексеми *велет* та *піт*. Як бачимо, Меган МакДоналд демонструє глибоке розуміння дитячої натури, адже зовсім не просто визнати свою помилку, навіть якщо ти сам давно все чудово зрозумів, та вперто стоїш на своєму. А особливо комічною виглядає ситуація тоді, коли предмет суперечки дріб'язковий і не вартий дірки від бублика.

Пан Тодд запропонував Джуді скласти речення з будь-яким із записаних слів. І маленька сперечальниця вмить забула про своє демонстративне багаторазове заперечення, розсмішивши клас кумедним реченням "Лис побачив тінь велета і спітнів" [3, с. 24].

А головним сюрпризом першого уроку стала сирна піца, яку діти радісно з'їли. Цікаво, що в кінці фрагменту на пропозицію пана Тодда прийти завтра в гарному гуморі Джуді не задумуючись вигукує: "Так, так, так, так, ТАК!" [3, с. 37]. Тож у цій нехитрій історії бачимо, як без нотацій та моралізаторства справжній наставник знаходить шлях до дитячого серця.

Наталія Білецька вважає першу книжку про Джуді Муді кумедною історією про дівчинку з багатою фантазією і невичерпним оптимізмом, навіть коли вона набурмосена. Та й сама назва (себто ім'я героїні) говорить про те, що хто б не розгорнув цю книгу, він обов'язково посміхнеться [1].

Попри яскраву розважальність книжка про Джуді містить чимало розмаїтої пізнавальної інформації: про першу лікарку Елізабет Блеквел; про дивовижну рослину – венерину мухоловку, що харчується комахами й сирим фаршем; про метеоритний пил; про американський прапор; про двопального лінивця; про дитячі інфекційні хвороби; про укладання колажів; про

життєдіяльність жаб, які надихнули Джуді, Рокі та Френка на створення кумедного секретного клубу жаб'ячих дзюркунців тощо.

Книжка МакДоналд гармонійно вводить українських дітей у світ інших культурних традицій, і це дуже важливо в епоху полікультурності. Науковці зазначають, що під час міжкультурного спілкування його учасники, з одного боку, використовують свій лінгвокультурний досвід і свої національно-культурні традиції і звички, а з другого боку, намагаються врахувати інший мовний код, інші звичаї і традиції, інші норми соціальної поведінки, розуміючи при цьому чужорідність останніх [4, с. 33]. Так, Джуді – маленька американка, справжня патріотка: "Не побачити президента своєї власної країни – безумовно, це було НАЙГІРШОЮ ПОДІЄЮ У ЇЇ ЖИТТІ" [3, с. 100].

Отже, "Джуді Муді" Меган МакДоналд – повість про неймовірно цікавий, різносторонній і багатобарвний світ дитинства, про непростий шлях навчання, розвитку й дорослішання, про справжню дружбу і взаємодопомогу, про збереження природи. У своїй книжці письменниця послідовно проголошує важливу думку: кожна дитина – неповторна особистість, яка заслуговує на любов та повагу.

Список використаної літератури

1. Білецька Н. Джуді Муді : акули, жаби і метеоритний пил. *Спільнота Старого Лева*. URL: <https://starylev.com.ua/community/about>
2. Борщ С. "Джуді Муді" : енциклопедія дитячих настроїв. *Читомо*. URL: <http://archive.chytomo.com/issued/dzhudi-mudi-enciklopediya-dityachix-nastroiiv>
3. МакДоналд М. Джуді Муді : пер. Н. Ясіновської. Львів : Вид-во Старого Лева, 2020. 144 с. : іл.
4. Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : *підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів /*

Бігич О., Бориско Н., Борецька Г. та ін.; за загальн. ред. С. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

5. Савченко О. Я. Українська мова та читання : підручник для 3 класу ЗЗСО (у 2-х частинах). Київ : УОВЦ "Оріон", 2020. Частина 2. 160 с.